

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 646/2025-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátska kancelária GRUJBÁR s.r.o., Adama Štrekára 50, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 1T/103/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Trnava v konaní sp. zn. 1T/103/2009 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Trnava **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 1T/103/2009 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **5 000 eur**, ktoré **je** mu Okresný súd Trnava **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Trnava **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **949,17 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. októbra 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v označenom konaní. Navrhuje prikázať okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov a priznať mu finančné zadosťučinenie 15 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 646/2025-13 z 5. novembra 2025 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Uznesením vyšetrovateľa zo 14. marca 2005 bolo sťažovateľovi (a ďalšej osobe) vznesené obvinenie za trestný čin podvodného úpadku spolupáchateľstvom. Krajská prokuratúra v Trnave podala 26. novembra 2009 na sťažovateľa obžalobu. V trestnej veci sťažovateľa vedenej pred okresným súdom pod sp. zn. 1T/103/2009 nebolo od podania obžaloby stále rozhodnuté. Uznesením zo 16. júla 2020 bolo rozhodnuté o zastavení trestného stíhania proti druhému spoluobžalovanému, pretože zomrel.

4. Sťažovateľ v konaní vedenom okresným súdom namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa dohovoru. Trestné konanie vedené proti jeho osobe trvá 16 rokov a okresný súd vo veci samej ani raz nerozhodol. Toto konanie sa stále predlžuje z dôvodu častých zmien v zložení senátu, pričom sťažovateľ svojim správaním k predĺženiu konania neprispel a po celý čas bol súdu k dispozícii. Medzi hlavnými pojednávaniami boli značné časové intervaly a vec bola opäť pridelená ďalšiemu v poradí piatemu zákonnému sudcovi. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebol ešte nariadený termín ďalšieho hlavného pojednávania.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

5. V podaní doručenom ústavnému súdu 27. novembra 2025 predseda okresného súdu podrobne popísal priebeh napadnutého konania. Posledné pojednávanie 23. septembra 2025 bolo na návrh prokurátora odročené na neurčito s tým, že je potrebné vzhľadom na zdravotný stav a vek sťažovateľa skúmať, či je schopný chápať a vnímať zmysel trestného stíhania. Predseda okresného súdu zvýraznil situácie v správaní sťažovateľa aj druhého spoluobžalovaného, ktoré prispeli k predĺženiu konania. Od začiatku trestného konania sa obaja pravidelne, opakovane a dlhodobo ospravedlňovali z účasti na verejných zasadnutiach a na hlavných pojednávaníach. Zo strany sťažovateľa to bolo v deviatich prípadoch, spoluobžalovaný, resp. jeho právny zástupca, sa ospravedlnil v desiatich prípadoch. Správanie obžalovaných dlhoročne marilo postup súdu a vyústilo do potreby vykonať znalecké dokazovanie týkajúce sa ich zdravotnej spôsobilosti zúčastňovať sa na súdnom konaní. Závety znalcov boli jednoznačné v tom, že obaja sú na účasť na úkonoch súdu spôsobilí. Odročenie verejných zasadnutí a hlavných pojednávanií viacnásobne spôsobili aj obhajcovia spoluobžalovaných. Správanie spoluobžalovaných malo za následok neprimerané predĺženie napadnutého konania až tak, že z rôznych objektívnych dôvodov došlo k viacnásobnej zmene (celkove deväťkrát) zákonných sudcov. Po poslednej zmene v zložení senátu (1. júla 2024) žiadal sťažovateľ o zopakovanie dokazovania z dôvodu zmeny zákonného sudcu, čo tiež prispelo k predĺženiu konania. Vzhľadom na rozsah navrhnutého dokazovania možno vec

považovať za skutkovo rozsiahlu a zložitú. Počas konania bol vykonaný výsluch 16 svedkov a dvoch súdnych znalcov. Vyšetrovací spis ma viac ako 1 500 strán. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa považuje vzhľadom na jeho správanie v konaní za účelovú a žiadané finančné zadost'učinenie za zjavne neprimerané.

6. V rámci repliky sťažovateľ v podaní doručenom ústavnému súdu 11. decembra 2025 zotrval na dôvodoch opísaných v ústavnej sťažnosti. Uviedol, že v napadnutom konaní sa vykonalo iba sedem hlavných pojednávaní. Sťažovateľ sa v priebehu namietaného konania ospravedlnil iba v piatich prípadoch, a to zo zdravotných dôvodov. Jeho správanie nemalo rozhodujúci vplyv na celkovú dĺžku konania. Jeho správanie možno hodnotiť ako súčinnostné, ktoré neprispelo žiadnym relevantným spôsobom k predĺženiu napadnutého konania. Žiadna z okolností neodôvodňuje záver o právnej či faktickej zložitosti trestnej veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

8. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

9. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je trestnoprávne konanie o obžalobe proti sťažovateľovi a pôvodne aj ďalšiemu obžalovanému. Ide o vec, ktorá z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti a tvorí súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Z hľadiska skutkovej zložitosti ústavný súd pripúšťa, že ide o skutkovo náročnejšiu vec, o čom svedčí potreba rozsiahleho dokazovania listinnými dôkazmi, svedeckými výpoveďami väčšieho počtu svedkov, samotná rozsiahlost' spisu, ako aj potreba vypracovania znaleckých posudkov (celkove troch). K predĺženiu konania čiastočne prispela aj opakovaná neprítomnosť oboch obžalovaných na verejných

zasadnutiach či sťažovateľa na hlavnom pojednávaní. Avšak ani tieto skutočnosti samy osebe neodôvodňujú doterajšiu *prima facie* neprimeranú dĺžku trestného konania.

10. Pokiaľ ide o význam veci pre sťažovateľa, vo všeobecnosti platí, že doba trestného konania sa posudzuje prísnejšie než doba konania v občianskoprávných veciach, a to vzhľadom na dôsledky trestného konania pre obvineného (rozsudok ESĽP vo veci Bagetta v. Taliansko z 25. 6. 1987; tiež III. ÚS 98/2023).

11. Pri hodnotení ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd zistil, že aj sťažovateľ prispel svojim správaním k celkovej dĺžke napadnutého konania. Ústavný súd v tomto smere poukazuje na opakované žiadosti sťažovateľa o odročenie nariadeného verejného zasadnutia či hlavného pojednávania (celkove deväť), ktoré okresný súd z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa musel odročiť. V jednom prípade (24. novembra 2020) bola vypracovaná aj žiadosť o predvedenie sťažovateľa k termínu verejného zasadnutia. Uvedené okolnosti nepochybne mali dopad na celkovú dĺžku trvania konania, na čo ústavný súd prihliadol pri úvahe o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia.

12. Napokon ústavný súd pristúpil k hodnoteniu tretieho kritéria, a to samotného postupu okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd zdôrazňuje, že z ústavnoprávneho hľadiska je v okolnostiach danej veci neakceptovateľné, aby napadnuté konanie, obzvlášť ak ide o trestné konanie, nebolo ani po 16 rokoch právoplatne skončené a pri takejto dĺžke konania už nemá až tak význam vyhodnocovanie čiastkových období nečinnosti ocitnuvších sa v tieni celkovej dĺžky konania. Možno iba poukázať na skutočnosť, že predbežné prejednanie obžaloby sa konalo až po jedenástich rokoch (11. mája 2021). Rovnako vypracovanie jedného zo znaleckých posudkov trvalo takmer tri roky (júl 2021 až február 2014).

13. I keď doterajšia dĺžka konania bola spôsobená nepochybne aj skutkovou náročnosťou veci, potrebou rozsiahleho dokazovania a aj správaním obžalovaných a ich obhajcov, ktorí prispeli k početnému odročeniu nariadených verejných zasadnutí či hlavných pojednávaní, nemožno vzhľadom na uvedené celkové trvanie konania považovať postup súdu vo veci za sústredený a efektívny. Procesný postup súdu nesmeroval sústredene k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčia nielen zistené obdobia nečinnosti súdu, ale predovšetkým skutočnosť, že po šestnástich rokoch od podania obžaloby na sťažovateľa nebolo v jeho trestnej veci meritórne rozhodnuté.

14. Vychádzajúc z uvedených zistení, dospel ústavný súd k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priesťahom ústavnej intenzity, ktoré boli spôsobené nečinnosťou a neefektívnou činnosťou okresného súdu. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

15. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Keďže ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľa, prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných priesťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV. Primerané finančné zadosťučinenie

16. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 15 000 eur, čo odôvodnil neprimeranou dĺžkou napadnutého konania, stavom právnej neistoty s poukazom na svoj vek a zdravotný stav.

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

18. S poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, jeho význam pre sťažovateľa, s prihliadnutím na správanie sťažovateľa a skutkovú zložitosť, deklarovanie porušenia práv sťažovateľa a príkaz konať v napadnutom konaní je podľa názoru ústavného súdu primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 5 000 eur (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovел (bod 5 výroku tohto nálezu).

V. Trovy konania

19. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti okresného súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (bod 4 výroku tohto nálezu).

20. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 949,17 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 371 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 14,84 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 177,49 eur). Za úkon vyjadrenie k stanovisku okresného súdu ústavný súd odmenu nepriznal, keďže neobsahuje žiadne nové skutočnosti ani argumentáciu, ktorá by ústavnému súdu nebola známa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu